

Home>Taking legal action>Where and how>Costs

Költségek

Hungary

Ez az oldal a magyarországi igazságszolgáltatási költségekről ad tájékoztatást.

Családjog – válás

Családjog – szülői felügyeleti jog

Családjog – tartásdíj

Kereskedelmi jog – szerződés

Kereskedelmi jog – felelősség

A jogi szakmák képviselőinek díjazására vonatkozó jogszabályi keretek

1. Végrehajtók

A végrehajtó díjának összege a kiállított végrehajtható okirat céljától függ (pénzkövetelés behajtása vagy meghatározott cselekmény végrehajtása). Ha a végrehajtás pénzkövetelés behajtására irányul, akkor a végrehajtó díja a behajtandó pénzkövetelés összegével arányos. Ha a végrehajtás nagyobb követelésre vonatkozik, akkor a végrehajtó magasabb díjban részesül. Ha a feladat egy meghatározott cselekmény végrehajtása, akkor a díj az intézkedés időtartamától függ.

2. Ügyvédek

A magyar „ügyvéd” szó az angol „attorney”, „advocate”, „solicitor”, „lawyer” és „barrister” szavak megfelelője. Az ügyvédi díj általában a fél és az ügyvéd közötti megállapodás tárgyát képezi. Ha a fél és az ügyvéd között nincs az ügy ellátására vonatkozó díjmegállapodás, vagy ha a fél ezt kéri, a bíróság a képviselőt ellátásával felmerült munkadíj összegét a jogszabályba foglaltaknak megfelelően állapítja meg. A fél és ügyvédje közötti megállapodás alapján az ügyvédnek járó költséget nem feltétlenül teljes egészében tudja a fél pernyertessége esetén a pereszes féllel szemben érvényesíteni. A perben eljáró bíróság ugyanis mérsékelheti az általa túlzottnak ítélt perköltségigényen belül a jogi képviselő díját. Azaz ilyen esetben az ügyvédi díjról a bíróság dönt a jogszabályban meghatározottak alapján. A bíróság által meghatározott ügyvédi díj mértéke a pertárgy értékéhez igazodik. A felek kérhetik a bíróságtól a jogszabályban meghatározott díj alkalmazását, ha nem akarják, hogy a megállapodás nyilvánosságra kerüljön.

Jogszabályban meghatározott költségek

Jogszabályban meghatározott költségek (illetékek) a polgári eljárásokban

A peres felek jogszabályban meghatározott költségei a polgári eljárásokban

A polgári peres eljárásban az illeték alapja – ha törvény másként nem rendelkezik – az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke, jogorvoslati eljárásban pedig a vitássá tett követelés vagy követelésrész értéke.

Ha az eljárás tárgyának értéke nem állapítható meg, az illeték számításának alapja járásbíró előtt a peres eljárásban 350 000 forint, nemperes eljárásban 200 000 forint. A törvényszék előtt első fokon indult peres eljárásban 600 000 forint, nemperes eljárásban 350 000 forint. Fellebbezési eljárásban peres eljárás esetén 300 000 forint, nemperes eljárásban 170 000 forint. Az ítéltábla előtt fellebbezési eljárásban, peres eljárás esetén 600 000 forint, nemperes eljárásban 300 000 forint. A Kúria előtt fellebbezési eljárásban 500 000 forint, felülvizsgálati eljárásban 700 000 forint.

Elsőfokú ügyekben a fentiekben meghatározott illetékalap után az illeték mértéke peres eljárásban 6 százalék (legalább 15 000 forint és legfeljebb 1500 000 forint). Elsőfokú nemperes eljárásban az illeték az illetékalap után 3 százalék (legalább 5000 forint és legfeljebb 250 000 forint), illetve egyes, a törvényben nevesített nemperes eljárásokban ettől eltérően alakul az illeték mértéke, pl. bírósági meghagyás elleni ellentmondás esetén 3%, de legalább 5000 forint, legfeljebb 750 000 forint.

A törvény a fentiek kivül tételes illetékről is rendelkezik:

Házassági bontóperek: 30 000 forint

Munkaügyi perek (ha a pertárgy értéke nem állapítható meg): 10 000 forint

Közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti eljárások, kivéve a versenyjogi és az adóügyi, közbeszerzési, elektronikus hírközléssel kapcsolatos eljárásokat: 30 000 forint

Közigazgatási nemperes eljárások: 10000 forint

Általános meghatalmazás: 18 000 forint

Fizetéseképtelenségi eljárások: felszámolás 80 000 forint; csődeljárás 50 000 forint

Jogi személyiséggel nem rendelkező **gazdálkodó szervezetek** esetében: felszámolás 30 000 forint; csődeljárás 30 000 forint

Választottbírói ítélet vagy egyezség érvénytelenítése iránti eljárás: az illetéket a választottbírói határozatban megállapított vagy fiktív perérték alapján, kell meghatározni.

Fellebbezés: 8 százalék (minimum 15 000 forint, maximum 2500 000 forint)

Perújítás: az illetéket újra meg kell fizetni

Felülvizsgálati kérelem: 10 százalék ítéletek esetében (minimum 50 000 forint, maximum 3 500 000 forint); végzések esetében az ítéleteknél alkalmazandó illeték fele (minimum 20 000 forint, maximum 1 250 000 forint).

A fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztéséért a Magyar Országos Közjegyzői Kamara részére - a MOKK rendszere üzemeltetési költségeinek, valamint a közjegyzők munkadíjának és költségeinek fedezése érdekében - törvényben megállapított díjat (a továbbiakban: eljárási díj) kell fizetni. Az eljárási díj alapja a pénzkövetelésnek az eljárás megindításakor fennálló, járulékok nélkül számított értéke (díjalap); a díjalapba a pénzkövetelés után járó, és azzal együtt érvényesített kamatkövetelés akkor sem számítandó be, ha e kamatköveteléssel egyidejűleg a kamatkövetelés után járó újabb kamatkövetelést is érvényesít a jogosult. Az önállóan érvényesített kamat- és egyéb járulékkövetelés a díjalapba beszámít.

A díjalap után az eljárási díj mértéke: a) - ha a lentiekből más nem következik - az alapeljárásban 3%, de legalább 5000 forint és legfeljebb pedig 300 000 forint; b) a részletekben való teljesítés, fizetésre halasztás iránt kezdeményezett eljárásban 1%, de legalább 5000 forint, legfeljebb 15 000 forint; c) a kiszabott pénzbírság megfizetésére halasztás vagy részletfizetés engedélyezése iránt kezdeményezett eljárásban 1%, de legalább 5000 forint, legfeljebb 15 000 forint.

A polgári eljárás azon szakasza, amelyben a jogszabályban meghatározott költséget meg kell fizetni

A polgári eljárások esetében a **bíróági illetékek** megfizetésének kötelezettsége a kereset benyújtásakor keletkezik. Az eljárási illetéket ezért perindításkor kell leróni. Ha a fél nem fizeti meg az említett illetéket, vagy a törvényben meghatározottnál kevesebbet fizet, akkor a kérelem benyújtásakor a bíróságnak fel kell hívnia a felet a fennmaradó bíróági díjak megfizetésére. A bíróságnak tájékoztatnia kell a felet arról is, hogy a kérelmet elutasítják, ha a bíróági illetékeket nem fizetik be teljes egészében.

Az ügyvédi díj kifizetésére a fél és az ügyvéd közötti megállapodás alapján kerül sor. A végrehajtó díjának egy részét előre, a végrehajtási eljárás elején kell megfizetni.

Jogszámban meghatározott költségek (illetékek) a büntetőeljárásokban

A felek jogszámban meghatározott költségei a büntetőeljárásokban

A kizárólag magánvád alapján folyó eljárások (magánvádas eljárások) esetén:

a feljelentés illetéke: 10 000 forint

a fellebbezés illetéke: 10 000 forint

a felülvizsgálati indítvány vagy perújítási eljárás illetéke: 15 000 forint.

Ha a büntetőeljárás során polgári jogi igényt érvényesítenek, akkor csak az igény bejelentéséért és a fellebbezésért kell illetéket fizetni. Ezt az illetéket - a polgári peres eljárásra vonatkozó illetékszabályok szerint - a büntető eljárás illetékén felül kell megfizetni.

A büntetőeljárás azon szakasza, amelyben a jogszámban meghatározott költséget meg kell fizetni

Az eljárások elején a kezdeményező iraton kell megfizetni.

Jogszámban meghatározott költségek az alkotmányos eljárásokban

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 54. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság előtti eljárás illetékmentes, az indítványozó az alkotmánybírósági eljárás során felmerült költségeit maga viseli.

Előfordulhat azonban, hogy az indítvány előterjesztésekor rosszhiszeműen eljáró kérelmezőnek meg kell fizetnie a költségeket, illetve az ilyen kérelmező 20 000 forinttól 500 000 forintig terjedő eljárási bírsággal is sújtható.

A jogi képviselők által nyújtandó előzetes tájékoztatás

A felek jogai és kötelezettségei

Hivatásuk gyakorlásával – jogszámban rögzített eszközökkel és módon – az ügyvédek segítik az ügyfeleiket jogaik érvényesítésében és kötelezettségeik teljesítésében. A jogtanácsosok elősegítik az általuk képviselt szervezetek jogainak érvényesítését is.

Ez a kötelezettség kiterjed a jogokra és a kötelezettségekre, a siker esélyeire és az eljárás előre látható költségeire vonatkozó szükséges tájékoztatás megadására is.

A költségek megállapításának jogalapjai

Hol található a költségek megállapításának magyarországi jogalapjaira vonatkozó információkat?

A költségek megállapításának jogalapjaival kapcsolatos információk az Európai Igazságügyi Hálózat honlapján található:

[EIH Polgári igazságszolgáltatás - Jogsegély](#)

[EIH Polgári igazságszolgáltatás - Bírósághoz fordulás](#)

A [Budapesti Ügyvédi Kamara](#) honlapja is tartalmaz információkat az ügyvédi díjakról.

Milyen nyelven található a költségek megállapításának magyarországi jogalapjaira vonatkozó információkat?

A költségek megállapításának jogalapjaival kapcsolatos információk az **Európai Igazságügyi Hálózat** honlapján található. Itt a témával kapcsolatos információk az Európai Unió összes hivatalos nyelvén megtalálhatók.

A Budapesti Ügyvédi Kamara honlapja csak magyar nyelven tartalmazza a költségekre vonatkozó információkat.

Hol található a közvetítésre vonatkozó információkat?

A közvetítéssel kapcsolatos információk az alábbi honlapokon található:

[EIH Polgári igazságszolgáltatás - közvetítés](#)

[Közvetítők magyarországi adatbázisa](#)

[Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal](#)

Hol található a költségekre vonatkozó további információkat?

A költségekre vonatkozó információkat tartalmazó internetes honlap

A költségekkel kapcsolatos további információk a [Budapesti Ügyvédi Kamara](#) honlapján található.

Hol található az egyes eljárások átlagos hosszára vonatkozó információkat?

Az eljárások hosszával kapcsolatos információk a [Magyarország Bíróságai](#) honlapján található.

További linkek:

A statisztikai táblázatokkal kapcsolatos információk csak magyar nyelven állnak rendelkezésre.

Hozzáadottérték-adó

Hogyan adnak erről tájékoztatást?

A fent említett ügyvédi költségek nettó költségek, amelyekhez hozzá kell adni az ÁFA (HÉA)-t.

Melyek az alkalmazható adókulcsok?

Magyarországon az általános ÁFA (HÉA) -kulcs 2009. július 1-jéig az adóalap 20 százaléka volt, azt követően 25 százalékra, majd 27 százalékra emelkedett.

Költségmentesség

A polgári igazságszolgáltatás területén alkalmazandó jövedelmi küszöb

Két minimumküszöb létezik:

Azt a természetes személy peres felet (ideértve a beavatkozót is), aki jövedelmi és vagyoni viszonyai folytán a perköltséget fedezni nem tudja, jogai érvényesítésének megkönnyítése végett - kérelmére - részleges vagy teljes költségmentesség illeti meg. A költségmentesség az alábbi kedvezményeket jelenti: illetékmentesség; mentesség az eljárás során felmerülő költségek (tanú- és szakértői díj, ügygondnoki és tolmácsi díj, pártfogó ügyvéd díja, helyszíni tárgyalás és szemle költsége stb.) előlegezése és - ha e törvény másként nem rendelkezik - megfizetése alól; mentesség a perköltség-biztosíték letétele alól; pártfogó ügyvédi képviselőt engedélyezése iránti igény, ha azt törvény lehetővé teszi. Ha a fél jövedelme (munkabére, nyugdíja, egyéb rendszeres pénzbeli juttatása) nem haladja meg a munkaviszony alapján megállapított öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét (28500 Ft), vagyona pedig - a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakon felül - nincs, részére költségmentességet kell engedélyezni. Költségmentességben kell részesíteni - jövedelmi és vagyoni helyzetének vizsgálata nélkül - azt a felet is, aki aktív korúak ellátására jogosult, vagy aktív korúak ellátására jogosult, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény szerinti közeli hozzátartozójával él közös háztartásban. Kivételesen költségmentességet lehet engedélyezni akkor is, ha a fenti feltételek nem állnak fenn, de a bíróság a fél egyéb körülményeinek figyelembevételével megállapítja, hogy a fél létfenntartása veszélyeztetett. (A bíróági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 6. § (1) bek.)

A peren kívüli állami jogi segítségnyújtás keretében a jogi segítő a fél számára jogi tanácsot ad vagy beadványt, egyéb iratot készít, valamint erre vonatkozó meghatalmazás alapján betekint ügyének irataiba, amelynek jogszabályban meghatározott mértékű munkadíját és költségeit az állam a fél helyett a jogi segítő részére megfizeti vagy megelőlegezi. A peres eljárás során az állam a jogi segítségnyújtás keretében a törvényben meghatározott polgári peres és nemperes eljárásokban (a továbbiakban együtt: per) a felperes, az alperes, a beavatkozó (perbehívott), a kérelmező és a kérelmezett fél részére a pártfogó ügyvédi képviselőt biztosítja és annak költségét a fél helyett megelőlegezi vagy viseli. A jogi szolgáltatás díját a fél helyett az állam előlegezi, ha a fél rendelkezésre álló havi nettó jövedelme nem haladja meg a tárgyévet megelőző második év - a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett - nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresetének (2013-ban kb. 231 000) 43%-át, azaz 99 330 forintot., és vagyona nincs. (A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény [a továbbiakban: Jst.] 11. és 6. §).

A jogsegéllyel kapcsolatos kifizetések előre is teljesíthetők.

A büntető igazságszolgáltatás területén alkalmazandó jövedelmi küszöb, a terhelt esetében

A büntetőeljárásokban a gyanúsított vagy a vádlott a polgári igazságszolgáltatás területén alkalmazandó jövedelem küszöbök szerint kaphat **ingyenes jogi képviselőt**.

A büntető igazságszolgáltatás területén alkalmazandó jövedelmi küszöb, az áldozatok esetében

Ha a támogatás iránti kérelmet előterjesztő félről a külön eljárásban megállapították azt, hogy bűncselekmény áldozata és jogosult az áldozatsegítési szolgáltatások igénybevételére, a fél helyett a jogi szolgáltatás díját az állam viseli, ha a rendelkezésre álló havi nettó jövedelme nem haladja meg a tárgyévet megelőző második év - a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett - nemzetgazdasági bruttó havi átlagkeresetének (2013-ban kb. 231 000) 86%-át azaz 198 660 forintot. (Jst. 9/A. §)

Az áldozatoknak nyújtott jogi segítség magában foglalja a jogi képviselőt is.

Az áldozatok költségmentességének egyéb feltételei

A meghatározott jövedelemküszöb mellett az áldozatnak két további feltételt kell teljesítenie:

feljelentést/panaszt kell tennie;

az áldozatok segítéséért felelős hatóságtól igazolást kell beszereznie. Az igazolásnak tartalmaznia kell bizonyos feltételek teljesülését (hogy az áldozat a törvényben előírt határidőn belül a megfelelő hatósághoz fordult).

Az alperesek költségmentességének egyéb feltételei

Az alperesek költségmentességének nincsenek más feltételei.

Költségmentes bírósági eljárások

Illetékmentes vagy mérsékelt az illeték a polgári ügyekben:

az illeték a peres eljárás illetékének 10%-a , ha a bíróság az eljárást megindító beadványt idézés kibocsátása nélkül, hivatalból elutasítja;

a költségmentesség vagy az illetékfeljegyzési jog (amikor a fél helyett az állam előlegezi meg a költségeket) tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslati eljárás;

a bontóperben a házasság vonatkozásában indított viszontkereset;

a holtak nyilváníttással és a halál tényének megállapításával kapcsolatos eljárás, ha az eltűnés vagy a halál háborús esemény vagy természeti katasztrófa folytán következett be;

az alapítvány, a közalapítvány, a társadalmi szervezet, a köztisztület, az európai területi együttműködési csoportosulás, továbbá a Munkavállalói

Résztulajdonosi Program szervezet nyilvántartásba vételére irányuló eljárás, valamint az európai területi együttműködési csoportosulásban történő részvétel jóváhagyására irányuló eljárás;

a megszűnt cég törlése iránti kérelem, ideértve az egyszerűsített végelszámolásban – a végelszámoló személyének bejelentésével együtt – előterjesztett törlés iránti kérelmet;

a határozat kijavítása, illetve kiegészítése iránti kérelem;

a választói névjegyzékkel kapcsolatos eljárás;

a jogtanácsosi névjegyzékbe vételt követően a változások bejelentésével kapcsolatos eljárás;

az áttételt elrendelő végzés elleni fellebbezés;

a kárpótlási ügyekben hozott közigazgatási döntés bíróság általi felülvizsgálata;

a helyi önkormányzat adósságrendezési eljárása;

az önálló bírósági végrehajtónak az általa lefolytatott bírósági végrehajtási eljárással összefüggésben kezdeményezett eljárása, a belföldi végrehajthatóság megállapítása iránti eljárás a 1215/2012/EU Rendelet, a 2201/2003/EK tanácsi rendelet és a 4/2009/EK tanácsi rendelet alapján;

az eredményes alkotmányjogi panasz alapján induló eljárás;

a személyes adatok védelmével, illetve a közérdekű adatok nyilvánosságával összefüggésben indított per;

a jogi segítségnyújtás engedélyezése tárgyában hozott közigazgatási döntés bírósági felülvizsgálata;

a külön törvényben meghatározott hozzátartozók közötti erőszak miatt az ideiglenes megelőző távoltartó határozat bírói felülvizsgálatára, valamint a megelőző távoltartás elrendelésére irányuló nemperes eljárások;

az áldozatsegítés tárgyában hozott közigazgatási döntés bírósági felülvizsgálata.

Illetékmentes a büntető ügyekben:

a kizárólag magánvád alapján folyó eljárásban a terhelt és a védő fellebbezése, perújítási kérelme és felülvizsgálat iránti indítványa;

a kizárólag magánvád alapján folyó eljárás, ha az eljárást a személyes meghallgatás megkezdése előtt a bíróság megszünteti, illetve ha az eljárás megszüntetésére kegyelem folytán kerül sor;

a kegyelmi, valamint a bírósági mentesítés iránti kérelem, ha azt az elítélt vagy a védő nyújtotta be;

a személyes költségmentesség engedélyezése iránti eljárás;

a terhelt, a védő és a fiatalok terhelt törvényes képviselője részére iratok másolatának egyszeri kiadása;

A tárgyi illetékmentesség mellett személyes illetékmentesség is adható.

Személyes illetékmentességben részesülnek többek között az egyesületek, a köztisztviselők, az egyházak, az egyházak szövetsége, az egyházi intézmények, az alapítványok, a közalapítványok, a közhasznú, kiemelkedően közhasznú nonprofit gazdasági társaságok, az Észak-Atlanti Szerződés Szervezete, az Európai Közösségek, valamint azok intézményei és szervei, hivatalai, elkülönült alapjai.

Milyen esetekben viseli a pervesztes fél a pernyertes fél költségeit?

Végző határozatában a bíróság azt írja elő, hogy a pervesztes félnek 30 napon belül kell megfizetnie a pernyertes félnek felmerült költségeket. A pervesztes fél közvetlenül a pernyertes félnek fizeti meg a költségeket, de ha ezt elmulasztja, akkor vele szemben végrehajtási eljárás indítható.

Szakértői díjak

A szakértői díjakat általában a pervesztes fél fizeti meg, de ha (különös esetekben) az állam feladata a költségek megfizetése, akkor a szakértői költségeket is az állam viseli. Ha az állam megelőlegezi a költségeket, akkor azok a szakértői díjakat is tartalmazzák. A szakértő költségként számíthatja fel a szakvélemény elkészítésével kapcsolatban felmerült, szükséges és igazolt kiadásait. Az igazságügyi szakértő, az igazságügyi szakértői intézmény és a szaktanácsadó részére a számlával nem igazolható, de szükségszerűen felmerülő költségeinek (posta, telefon, irodaszer stb.) fedezésére költségátalányt kell megállapítani. A költségátalány a szakértő munkadíjának 35%-a, de legfeljebb 100 000 forint.

A szakértőt kérelmére várható költségének 50%-ig terjedő összegű, de legfeljebb 150 000 forint költségelőleg illeti meg.

Fordítók és tolmácsok díja

A fordítók és a tolmácsok díját általában a pervesztes fél fizeti meg, de ha (különös esetekben) az állam feladata a költségek megfizetése, akkor a szakértői költségeket is az állam viseli. Ha az állam megelőlegezi a költségeket, akkor a költségek ezeket a díjakat is tartalmazzák.

Kapcsolódó linkek

[A Budapesti Ügyvédi Kamara honlapja](#)

Kapcsolódó dokumentumok

[Magyarország jelentése a költségek átláthatóságáról szóló tanulmányról \(533 Kb\)](#)

Utolsó frissítés: 03/12/2020

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

1. esettanulmány – családjog – a házasság felbontása - Magyarország

E családjogi, a válásra vonatkozó esettanulmány keretében a tagállamokat felkérték, hogy tájékoztassák a válókeresetet benyújtó felet a perköltségek alakulásáról az alábbi helyzetek fennállása esetén:

A. ügy – Nemzeti tényállás: Egy pár összeházasodik. Később külön költöznek, és megegyeznek abban, hogy elválnak.

B. ügy – Nemzetközi tényállás: Egy tagállam („A” tagállam) két állampolgára összeházasodik. A házasságot „A” tagállamban kötik meg. Az esküvő után a pár egy másik tagállamba („B” tagállam) költözik, ahol letelepednek. Nem sokkal ezután a pár külön költözik, a feleség visszatér „A” tagállamba, a férj pedig „B” tagállamban marad. A pár megegyezik abban, hogy elválnak. „A” tagállamba való visszatértét követően a feleség azonnal válókeresetet nyújt be „B” tagállam bíróságához.

Költségek Magyarországon

Az alternatív vitarendezés költségei

Esettanulmány	Alternatív vitarendezés	
	Nyitva áll ez a lehetőség az ilyen típusú ügyben?	Költségek
A. eset	Igen, de csak a házasság felbontásával összefüggő kérdésekben történő megegyezés érdekében: így a közös gyermek elhelyezése és tartása, a szülő és gyermek közötti kapcsolattartás, a házastársi tartás, a közös lakás használata, valamint a házastársi közös vagyon megosztása kérdésében. Ekkor is szükséges az, hogy a felek egyezségét a bíróság jóváhagyja.	A felek és a közvetítő közötti megegyezés alapján. Akinek peres ügye indul, vagy már folyamatban van a bíróságon kérheti a bírósági közvetítői eljárást, ami ingyenes.
B. eset	Igen, de csak a házasság felbontásával összefüggő kérdésekben történő megegyezés érdekében. Ekkor is szükséges az, hogy a felek egyezségét a bíróság jóváhagyja.	A felek és a közvetítő közötti megegyezés alapján. Akinek peres ügye indul, vagy már folyamatban van a bíróságon kérheti a bírósági közvetítői eljárást, ami ingyenes.

Az ügyvédi, végrehajtói és szakértői díjak

Esettanulmány	Ügyvéd		Végrehajtó		Szakértő	
	Kötelező a jogi képviselő?	Átlagos költségek	Kötelező a jogi képviselő?	Kötelező az igénybevétele?	Költség	
A. eset	Nem	A fél és az ügyvéd közötti megegyezés alapján	Nem	Nem. A bíróság a bizonyító fél indítványára rendelheti ki a szakértőt, kivéve, ha hivatalból is folytathat le bizonyítást. Lehetőség van arra is, hogy valamelyik fél magánszakértői véleményt csatoljon be.	A szakértő határozza meg a díját. Ha a bíróság hivatalból folytat le bizonyítást, a díjat a hatályos jogszabályok szabályozzák.	
B. eset	Nem	A fél és az ügyvéd közötti megegyezés alapján	Nem	Nem. A bíróság a bizonyító fél indítványára rendelheti ki a szakértőt, kivéve, ha hivatalból is folytathat le bizonyítást. Lehetőség van arra is, hogy valamelyik fél magánszakértői véleményt csatoljon be.	A szakértő határozza meg a díját. Ha a bírósági hivatalból folytat le bizonyítást, a díjat a hatályos jogszabályok szabályozzák.	

A tanúnak járó költségtérítés, letét vagy biztosíték és más releváns díjak

Esettanulmány	A tanúnak járó költségtérítés	
	Jár-e költségtérítés a tanúnak?	Költség
A. eset	Igen	A tanúk költségeit jogszabály szabályozza. Az úti-, a szállás-, az ellátási költséget és a munkából kiesett időre járó költségtérítést térítik meg.
B. eset	Igen	A tanúk költségeit jogszabály szabályozza. Az úti-, a szállás-, az ellátási költséget és a munkából kiesett időre járó költségtérítést térítik meg.

A költségmentességgel járó költségek és a költségek megtérítése

Esettanulmány	Költségmentesség			Költségek megtérítése		
	Mikor és milyen feltételekkel alkalmazható?	Mikor teljes a támogatás?	Megtéríthetők-e a pernyertes fél perköltségei?	Ha a költségek megtérítése nem teljes körű, általában a költségek mely hányadára terjed ki?	Mely költségek nem téríthetők meg?	Vannak-e olyan esetek, amikor a költségmentességgel érintett költségeket vissza kell téríteni?
A. eset	Lásd a költségmentességgel foglalkozó részt.	Ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást. A segítségnyújtás ingyenes a költségmentesség keretében, az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege alatt.	Igen, a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni; ez alól törvényben meghatározott esetekben van helye kivételnek, vagy a törvény a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére róhatja.	Részleges pernyertesség esetében a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével alakul. A bíróság akként is rendelkezhet, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét.	Ha az ügyvéd munkadíja rendkívül magas, annak összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti. A feleket nem lehet kötelezni olyan költségek viselésére, amelyek a bíróság érdekkörében felmerült - egyébként elhárítható - ok következtében keletkeztek. A fél javára az általa felszámítottnál több perköltséget megállapítani nem lehet.	Igen, ha kiderült, hogy a költségmentességet igénybe vevő fél nem volt rá jogosult. A pervesztes ellenfél köteles az állam által megelőlegezett pártfogó ügyvédi díj összegét közvetlenül az államnak megfizetni. Az ügygondnoki díj megfizetésére a pervesztes felet akkor is kötelezni kell, ha költségmentességben részesül.
	Lásd a költségmentességgel foglalkozó részt. A költségmentességgel kapcsolatos döntés meghozatalakor figyelembe vehetők a felek saját országában érvényes megélhetési költségek is.	Ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást. A segítségnyújtás ingyenes a költségmentesség keretében, az öregségi nyugdíj mindenkori	Igen, a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni; ez alól törvényben meghatározott esetekben van helye kivételnek, vagy a törvény a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére róhatja.	Részleges pernyertesség esetében a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével alakul. A bíróság akként is rendelkezhet, hogy	Ha az ügyvéd munkadíja rendkívül magas, annak összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti. A feleket nem lehet kötelezni olyan költségek viselésére, amelyek a	Igen, ha kiderült, hogy a költségmentességet igénybe vevő fél nem volt rá jogosult. A pervesztes ellenfél köteles az állam által megelőlegezett pártfogó ügyvédi díj összegét közvetlenül az államnak megfizetni. Az ügygondnoki díj megfizetésére a pervesztes felet akkor is kötelezni kell,

B. eset		legkisebb összege alatt. Az Európai Unió tagállamának állampolgára és az Európai Unión kívüli államnak az Európai Unió tagállamában jogszerűen tartózkodó állampolgára a magyar állampolgárokra irányadó feltételek szerint jogosult költségmentességre.	mindegyik fél maga viseli a saját költségét.	bíróság érdekkörében felmerült - egyébként elhárítható - ok következtében keletkeztek. A fél javára az általa felszámítottnál több perköltséget megállapítani nem lehet	ha költségmentességben részesül.
----------------	--	---	--	---	----------------------------------

A fordítás és tolmácsolás költségei

Esettanulmány	Fordítás		Tolmácsolás	
	Mikor, milyen feltételek mellett szükséges?	Hozzávetőleges költsége?	Mikor, milyen feltételek mellett szükséges?	Hozzávetőleges költsége?
A. eset	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A fordító határozza meg a díját. A díj a karakterek számától (1 karakter kb. 5 forint), a határidőtől és a nyelvtől függ. A polgári eljárásokban az anyanyelvének, regionális vagy kisebbségi nyelvének használatára jogosult fél helyett a beadványai szükséges fordítási költségét és a bizonyítási indítványai kapcsán felmerülő fordítások költségét az állam előlegezi; e költségek viselésére pedig a perköltségviselésre vonatkozó szabályok irányadók.	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A tolmács határozza meg a saját díját. Az óránként felszámított díj a nyelvtől függ. Kb. 10 000-12 000 forint/óra. Az állam a törvényben meghatározott esetben alkalmazott tolmács költségeit előlegezi, illetve viseli.
B. eset	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A fordító határozza meg a díját. A díj a karakterek számától (1 karakter kb. 5 forint), a határidőtől és a nyelvtől függ. A polgári eljárásokban az anyanyelvének, regionális vagy kisebbségi nyelvének használatára jogosult fél helyett a beadványai szükséges fordítási költségét és a bizonyítási indítványai kapcsán felmerülő fordítások költségét az állam előlegezi; e költségek viselésére pedig a perköltségviselésre vonatkozó szabályok irányadók.	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A tolmács határozza meg a saját díját. Az óránként felszámított díj a nyelvtől függ. Kb. 10 000-12 000 forint/óra. Az állam a törvényben meghatározott esetben alkalmazott tolmács költségeit előlegezi, illetve viseli.

Utolsó frissítés: 08/11/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

2. esettanulmány – családjog – szülői felügyeleti jog - Magyarország

E családjogi, a gyermekek fölötti felügyeleti jogra vonatkozó esettanulmány keretében a tagállamokat felkérték, hogy tájékoztassák a keresetet benyújtó felet a perköltségek alakulásáról az alábbi helyzetek fennállása esetén:

A. ügy – Nemzeti tényállás: Egy pár házasság nélkül több évig együtt élt. Közös gyermekük három éves, amikor külön költöznek. A bíróság az anyának ítéli a szülői felügyeleti jogot, az apa részére pedig kapcsolattartási jogot állapít meg. Az anya keresetet indít az apa kapcsolattartási jogának korlátozása érdekében.

B. ügy – Nemzetközi tényállás, ahol Ön az „A” tagállamban működő ügyvéd: Egy pár házasság nélkül több évig együtt élt egy tagállamban („B” tagállam). Van egy közös gyermekük, azonban közvetlenül a gyermek születése után külön költöztek. A „B” tagállamban hozott bírósági határozat az anyának ítéli a szülői felügyeleti jogot, az apa részére pedig kapcsolattartási jogot állapít meg. Az anya és a gyermek más tagállamba („A” tagállam) költözik (ezt a bíróság határozata lehetővé tette), az apa pedig „B” tagállamban marad. Néhány évvel később az anya keresetet indít „A” tagállamban az apa kapcsolattartási jogának megváltoztatása érdekében.

Költségek Magyarországon

Az alternatív vitarendezés költségei

Esettanulmány	Alternatív vitarendezés	
	Nyitva áll ez a lehetőség az ilyen típusú ügyben?	Költségek
A. eset	Igen. Ha a szülők, a kapcsolattartás módjában vagy idejében nem tudnak egyezségekre jutni, lehetőségük van a gyermekvédelmi közvetítői eljárás igénybevételére. Közvetítői eljárás a végrehajtási eljárás során is igénybe vehető. Ha a kapcsolattartás kérdésében a bíróság döntött, ennek megváltoztatását a határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül csak a bíróságnál lehet kérni, ilyenkor a bíróság dönt.	A felek és a közvetítő közötti megegyezés alapján
B. eset	Igen. Ha a szülők, a kapcsolattartás módjában vagy idejében nem tudnak egyezségekre jutni, lehetőségük van a gyermekvédelmi közvetítői eljárás igénybevételére.. Közvetítői eljárás a végrehajtási eljárás során is igénybe vehető. Ha a házasság felbontására vagy a gyermek elhelyezésére irányuló per befejezése óta két év már eltelt .a gyámhatóság hagyja jóvá a szülők megállapodását, vagy kérelmükre dönt a kapcsolattartás kérdésében,	A felek és a közvetítő közötti megegyezés alapján

Az ügyvédi, végrehajtói és szakértői díjak

Esettanulmány	Ügyvéd		Végrehajtó	Szakértő	
	Kötelező a jogi képviselő?	Átlagos költségek	Kötelező a jogi képviselő?	Kötelező az igénybevétele?	Költség
A. eset	Nem	A fél és az ügyvéd közötti megegyezés alapján	Nem	Nem. A bíróság a bizonyító fél indítványára rendelheti ki a szakértőt, kivéve, ha hivatalból is folytathat le bizonyítást. Lehetőség van arra is, hogy valamelyik fél magánszakértői véleményt csatoljon be.	A szakértő határozza meg a saját díját. Ha a bíróság hivatalból folytat le bizonyítást, a díjat a hatályos jogszabályok szabályozzák.
B. eset	Nem	A fél és az ügyvéd közötti megegyezés alapján	Nem	Nem. A bíróság a bizonyító fél indítványára rendelheti ki a szakértőt, kivéve, ha hivatalból is folytathat le bizonyítást. Lehetőség van arra is, hogy valamelyik fél magánszakértői véleményt csatoljon be.	A szakértő határozza meg a saját díját. Ha a bíróság hivatalból folytat le bizonyítást a díjat a hatályos jogszabályok szabályozzák.

A tanúnak járó költségtérítés

Esettanulmány	A tanúnak járó költségtérítés	
	Jár-e költségtérítés a tanúnak?	Költség
A. eset	Igen	A tanúk költségeit jogszabály szabályozza. Az úti-, a szállás-, az ellátási költséget és a munkából kiesett időre járó költségtérítést térítik meg.
B. eset	Igen	A tanúk költségeit jogszabály szabályozza. Az úti-, a szállás-, az ellátási költséget és a munkából kiesett időre járó költségtérítést térítik meg.

A költségmentességgel járó költségek és a költségek megtérítése

Esettanulmány	Költségmentesség			Költségek megtérítése		
	Mikor és milyen feltételekkel alkalmazható?	Mikor teljes a támogatás?	Megtéríthetők-e a pernyertes fél perköltségei?	Ha a költségek megtérítése nem teljes körű, általában a költségek mely hányadára terjed ki?	Mely költségek nem téríthetők meg?	Vannak-e olyan esetek, amikor a költségmentességgel érintett költségeket vissza kell téríteni?
A. eset	Lásd a költségmentességgel foglalkozó részt. A feleket jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül költségfeljegyzési jog (tárgyi költségfeljegyzési jog) illeti meg – egyebek mellett – a gyermek elhelyezésével és átadásával, valamint a kapcsolattartással összefüggő perekben,	Ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást. A segítségnyújtás ingyenes a költségmentesség keretében, az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege alatt.	Igen, a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni; ez alól törvényben meghatározott esetekben van helye kivételnek, vagy a törvény a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére róhatja.	Részleges pernyertesség esetében a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével alakul. A bíróság akként is rendelkezhet, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét	Ha az ügyvéd munkadíja rendkívül magas, annak összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti. A feleket nem lehet kötelezni olyan költségek viselésére, amelyek a bíróság érdekkörében felmerült - egyébként elhárítható - ok következtében keletkeztek. A fél javára az általa felszámítottnál több perköltséget megállapítani nem lehet.	Igen, ha kiderült, hogy a költségmentességet igénybe vevő fél nem volt rá jogosult. A pervesztes ellenfél köteles az állam által megelőlegezett pártfogó ügyvédi díj összegét közvetlenül az államnak megfizetni. Az ügygondnoki díj megfizetésére a pervesztes felet akkor is kötelezni kell, ha költségmentességben részesül.
B. eset	Lásd a költségmentességgel foglalkozó részt. A feleket jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül költségfeljegyzési jog (tárgyi költségfeljegyzési jog) illeti meg – egyebek mellett – a gyermek elhelyezésével és átadásával, valamint a kapcsolattartással összefüggő perekben, A költségmentességgel kapcsolatos döntés meghozatalakor figyelembe vehetők a felek saját országában érvényes megélhetési költségek is.	Ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást. A segítségnyújtás ingyenes a költségmentesség keretében, az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege alatt. Az Európai Unió tagállamának állampolgára és az Európai Unióon kívüli államnak az Európai Unió tagállamában jogszerűen tartózkodó állampolgára a magyar állampolgárokra irányadó feltételek szerint jogosult költségmentességre.	Igen, a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni; ez alól törvényben meghatározott esetekben van helye kivételnek, vagy a törvény a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére róhatja.	Részleges pernyertesség esetében a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével alakul. A bíróság akként is rendelkezhet, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét	Ha az ügyvéd munkadíja rendkívül magas, annak összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti. A feleket nem lehet kötelezni olyan költségek viselésére, amelyek a bíróság érdekkörében felmerült - egyébként elhárítható - ok következtében keletkeztek. A fél javára az általa felszámítottnál több perköltséget megállapítani nem lehet.	Igen, ha kiderült, hogy a költségmentességet igénybe vevő fél nem volt rá jogosult. A pervesztes ellenfél köteles az állam által megelőlegezett pártfogó ügyvédi díj összegét közvetlenül az államnak megfizetni. Az ügygondnoki díj megfizetésére a pervesztes felet akkor is kötelezni kell, ha költségmentességben részesül.

A fordítás és tolmácsolás költségei

Esettanulmány	Fordítás			Tolmacsolás		

	Mikor, milyen feltételek mellett szükséges?	Hozzávetőleges költsége?	Mikor, milyen feltételek mellett szükséges?	Hozzávetőleges költsége?
A. eset	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A fordító határozza meg a díját. A díj a karakterek számától (1 karakter kb. 5 forint), a határidőtől és a nyelvtől függ. A polgári eljárásokban az anyanyelvének, regionális vagy kisebbségi nyelvének használatára jogosult fél helyett a beadványai szükséges fordítási költségét és a bizonyítási indítványai kapcsán felmerülő fordítások költségét az állam előlegezi; e költségek viselésére pedig a perköltségviselésre vonatkozó szabályok irányadók.	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A tolmács határozza meg a saját díját. Az óránként felszámított díj a nyelvtől függ. Kb. 10 000-12 000 forint/óra. Az állam a törvényben meghatározott esetben alkalmazott tolmács költségeit előlegezi, illetve viseli.
B. eset	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A fordító határozza meg a díját. A díj a karakterek számától (1 karakter kb. 5 forint), a határidőtől és a nyelvtől függ. A polgári eljárásokban az anyanyelvének, regionális vagy kisebbségi nyelvének használatára jogosult fél helyett a beadványai szükséges fordítási költségét és a bizonyítási indítványai kapcsán felmerülő fordítások költségét az állam előlegezi; e költségek viselésére pedig a perköltségviselésre vonatkozó szabályok irányadók.	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A tolmács határozza meg a saját díját. Az óránként felszámított díj a nyelvtől függ. Kb. 10 000-12 000 forint/óra. Az állam a törvényben meghatározott esetben alkalmazott tolmács költségeit előlegezi, illetve viseli.

Utolsó frissítés: 08/11/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

3. esettanulmány – családjog – tartásdíj - Magyarország

E családjogi, tartásra vonatkozó esettanulmány keretében a tagállamokat felkérték, hogy tájékoztassák a keresetet benyújtó felet a perköltségek a alakulásáról az alábbi helyzetek fennállása esetén:

A. ügy – Nemzeti tényállás: Egy pár házasság nélkül több évig együtt élt. Közös gyermekük három éves, amikor külön költöznek. Egy bírósági határozat a gyermek fölötti szülői felügyeleti jogot az anyának ítéli oda. Az egyetlen fennmaradó vitás kérdés az apa által a gyermek támogatása és oktatása céljából az anyának fizetendő tartásdíj összegére vonatkozik. Az anya emiatt keresetet indít.

B. ügy – Nemzetközi tényállás, ahol Ön az „A” tagállamban működő ügyvéd: Egy pár házasság nélkül együtt élt egy tagállamban („B” tagállam). Van egy három éves közös gyermekük. Külön költöznek. Egy „B” tagállamban hozott bírósági határozat a gyermek fölötti szülői felügyeleti jogot az anyának ítéli oda. Az apa hozzájárulásával az anya és a gyermek más tagállamba („A” tagállam) költözik, ahol letelepednek.

Egy vitás kérdés marad fenn, ez az apa által a gyermek támogatása és oktatása céljából az anyának fizetendő tartásdíj összegére vonatkozik. Az anya emiatt keresetet indít „A” tagállamban.

Költségek Magyarországon

Az alternatív vitarendezés költségei

	Alternatív vitarendezés	
Esettanulmány	Nyitva áll ez a lehetőség az ilyen típusú ügyben?	
		Költségek
A. eset	Igen, de ahhoz, hogy a tartásdíj végrehajtható legyen a felek egyezségét végrehajtható okiratba kell foglalni (okiratot a bíróság vagy a közjegyző láthat el végrehajtási záradékkal).	A felek és a közvetítő közötti megegyezés alapján. Akinek peres ügye indul, vagy már folyamatban van a bíróságon kérheti a bírósági közvetítői eljárást, ami ingyenes.
B. eset	Igen, de ahhoz, hogy a tartásdíj végrehajtható legyen a felek egyezségét végrehajtható okiratba kell foglalni (okiratot a bíróság vagy a közjegyző láthat el végrehajtási záradékkal).	A felek és a közvetítő közötti megegyezés alapján. Akinek peres ügye indul, vagy már folyamatban van a bíróságon kérheti a bírósági közvetítői eljárást, ami ingyenes.

Az ügyvédi, végrehajtói és szakértői díjak

	Ügyvéd	Végrehajtó	Szakértő
Esettanulmány			

	Kötelező a jogi képviselő?	Átlagos költségek	Kötelező a jogi képviselő?	Kötelező az igénybevétele?	Költség
A. eset	Nem	A fél és az ügyvéd közötti megegyezés alapján.	Nem	.Nem. A bíróság a bizonyító fél indítványára rendelheti ki a szakértőt, kivéve, ha hivatalból is folytathat le bizonyítást. Lehetőség van arra is, hogy valamelyik fél magánszakértői véleményt csatoljon be.	A szakértő határozza meg a díját. Ha a bíróság hivatalból folytat le bizonyítást, a díjat a hatályos jogszabályok szabályozzák.
B. eset	Nem	A fél és az ügyvéd közötti megegyezés alapján.	Nem	Nem. A bíróság a bizonyító fél indítványára rendelheti ki a szakértőt, kivéve, ha hivatalból is folytathat le bizonyítást. Lehetőség van arra is, hogy valamelyik fél magánszakértői véleményt csatoljon be.	A szakértő határozza meg a díját. Ha a bíróság hivatalból folytat le bizonyítást, a díjat a hatályos jogszabályok szabályozzák.

A tanúnak járó költségtérítés

Esettanulmány	A tanúnak járó költségtérítés	
	Jár-e költségtérítés a tanúnak?	Költség
A. eset	Igen	A tanúk költségeit jogszabály szabályozza. Az úti-, a szállás-, az ellátási költséget és a munkából kiesett időre járó költségtérítést térítik meg.
B. eset	Igen	A tanúk költségeit jogszabály szabályozza. Az úti-, a szállás-, az ellátási költséget és a munkából kiesett időre járó költségtérítést térítik meg.

A költségmentességgel járó költségek és a költségek megtérítése

Esettanulmány	Költségmentesség			Költségek megtérítése		
	Mikor és milyen feltételekkel alkalmazható?	Mikor teljes a támogatás?	Megtéríthetők-e a pernyertes fél perköltségei?	Ha a költségek megtérítése nem teljes körű, általában a költségek mely hányadára terjed ki?	Mely költségek nem téríthetők meg?	Vannak-e olyan esetek, amikor a költségmentességgel érintett költségeket vissza kell téríteni?
A. eset	Lásd a költségmentességgel foglalkozó részt. A feleket jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül költségfeljegyzési jog (tárgyi költségfeljegyzési jog) illeti meg – egyebek mellett – a törvényen alapuló tartással kapcsolatos perekben (ideértve a tartásdíjnak a kötelezett járandóságait folyósító szervtől vagy más személytől való behajtása, a tartásdíj megszüntetése vagy összegének megváltoztatása, a tartásdíjra irányuló végrehajtás megszüntetése	Ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást. A segítségnyújtás ingyenes a költségmentesség keretében, az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege alatt.	Igen, a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kötelezni kell; ez alól törvényben meghatározott esetekben van helye kivételnek, vagy a törvény a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére róhatja.	Részleges pernyertesség esetében a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével alakul. A bíróság akként is rendelkezhet, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét.	Ha az ügyvéd munkadíja rendkívül magas, annak összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti. A feleket nem lehet kötelezni olyan költségek viselésére, amelyek a bíróság érdekkörében felmerült - egyébként elhárítható - ok	Igen, ha kiderült, hogy a költségmentességet igénybe vevő fél nem volt rá jogosult. A pervesztes ellenfél köteles az állam által megelőlegezett pártfogó ügyvédi díj összegét közvetlenül az államnak megfizetni. Az ügygondnoki díj megfizetésére a pervesztes felet akkor is kötelezni kell, ha költségmentességben részesül.

	vagy korlátozása iránti pert, továbbá a határon átnyúló tartási ügyben a tartásra kötelezett adatainak beszerzése iránti eljárást is).				következtében keletkeztek. A fél javára az általa felszámítottnál több perköltséget megállapítani nem lehet.	
B. eset	Lásd a költségmentességgel foglalkozó részt. A feleket jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül költségfeljegyzési jog (tárgyi költségfeljegyzési jog) illeti meg – egyebek mellett – a törvényen alapuló tartással kapcsolatos perekben. A költségmentességgel kapcsolatos döntés meghozatalakor figyelembe vehetők a felek saját országában érvényes megélhetési költségek is.	Ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást. A segítségnyújtás ingyenes a költségmentesség keretében, az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege alatt. Az Európai Unió tagállamának állampolgára és az Európai Unión kívüli államnak az Európai Unió tagállamában jogszerűen tartózkodó állampolgára a magyar állampolgárokra irányadó feltételek szerint jogosult költségmentességre	Igen, a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kötelezni; ez alól törvényben meghatározott esetekben van helye kivételnek, vagy a törvény a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére róhatja.	Részleges pernyertesség esetében a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével alakul. A bíróság akként is rendelkezhet, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét.	Ha az ügyvéd munkadíja rendkívül magas, annak összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti. A feleket nem lehet kötelezni olyan költségek viselésére, amelyek a bíróság érdekkörében felmerült - egyébként elhárítható - ok következtében keletkeztek. A fél javára az általa felszámítottnál több perköltséget megállapítani nem lehet.	Igen, ha kiderült, hogy a költségmentességet igénybe vevő fél nem volt rá jogosult. A pervesztes ellenfél köteles az állam által megelőlegezett pártfogó ügyvédi díj összegét közvetlenül az államnak megfizetni. Az ügygondnoki díj megfizetésére a pervesztes felet akkor is kötelezni kell, ha költségmentességben részesül.

A fordítás és tolmácsolás költségei

Esettanulmány	Fordítás		Tolmácsolás	
	Mikor, milyen feltételek mellett szükséges?	Hozzávetőleges költsége?	Mikor, milyen feltételek mellett szükséges?	Hozzávetőleges költsége?
A. eset	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A fordító határozza meg a díját. A díj a karakterek számától (1 karakter kb. 5 forint), a határidőtől és a nyelvtől függ. A polgári eljárásokban az anyanyelvének, regionális vagy kisebbségi nyelvének használatára jogosult fél helyett a beadványai szükséges fordítási költségét és a bizonyítási indítványai kapcsán felmerülő fordítások költségét az állam előlegezi; e költségek viselésére pedig a perköltségviselésre vonatkozó szabályok irányadók.	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A tolmács határozza meg a saját díját. Az óránként felszámított díj a nyelvtől függ. Kb. 10 000-12 000 forint/óra. Az állam a törvényben meghatározott esetben alkalmazott tolmács költségeit előlegezi, illetve viseli.
	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A fordító határozza meg a díját. A díj a karakterek számától (1	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A tolmács határozza meg a saját díját. Az óránként felszámított díj

B. eset	karakter kb. 5 forint), a határidőtől és a nyelvtől függ. A polgári eljárásokban az anyanyelvének, regionális vagy kisebbségi nyelvének használatára jogosult fél helyett a beadványai szükséges fordítási költségét és a bizonyítási indítványai kapcsán felmerülő fordítások költségét az állam előlegezi; e költségek viselésére pedig a perköltségviselésre vonatkozó szabályok irányadók.	a nyelvtől függ. Kb. 10 000-12 000 forint/óra. Az állam a törvényben meghatározott esetben alkalmazott tolmács költségeit előlegezi, illetve viseli.
---------	--	--

Utolsó frissítés: 08/11/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

4. esettanulmány – kereskedelmi jog – szerződés - Magyarország

E kereskedelmi jogi, szerződésre vonatkozó esettanulmány keretében a tagállamokat felkérték, hogy tájékoztassák az eladót a perköltségek alakulásáról az alábbi helyzetek fennállása esetén:

A. ügy – Nemzeti tényállás: Egy vállalat 20 000 EUR értékű árut szállított. A vevő nem fizeti ki a vételárat az eladónak, mivel véleménye szerint az áruk nem felelnek meg azon feltételeknek, amelyekben megállapodtak.

Az eladó úgy dönt, hogy keresetet indít a vételár teljes megfizettetése érdekében.

B. ügy – Nemzetközi tényállás: Egy vállalat, amelynek székhelye „B” tagállamban található, 20.000 EUR értékű árut szállított egy „A” tagállambeli vevőnek. A szerződésre „B” tagállam joga irányadó, és „B” tagállam nyelvén fogalmazták meg. Az „A” tagállambeli vevő nem fizeti ki a vételárat az eladónak, mivel véleménye szerint az áruk nem felelnek meg azon feltételeknek, amelyekben megállapodtak. Az eladó úgy dönt, hogy keresetet indít „A” tagállamban a vevővel kötött szerződés alapján a vételár teljes megfizettetése érdekében.

Költségek Magyarországon

Az alternatív vitarendezés költségei

Esettanulmány	Alternatív vitarendezés	
	Nyitva áll ez a lehetőség az ilyen típusú ügyben?	Költség
A. eset	Igen	A felek és a közvetítő közötti megegyezés alapján. Akinek peres ügye indul, vagy már folyamatban van a bíróságon kérheti a bírósági közvetítői eljárást, ami ingyenes.
B. eset	Igen	A felek és a közvetítő közötti megegyezés alapján. Akinek peres ügye indul, vagy már folyamatban van a bíróságon kérheti a bírósági közvetítői eljárást, ami ingyenes.

Az ügyvédi, végrehajtói és szakértői díjak

Esettanulmány	Ügyvéd		Végrehajtó	Szakértő	
	Kötelező a jogi képviselő?	Átlagos költségek	Kötelező a jogi képviselő?	Kötelező az igénybevétele?	Költség
A. eset	Nem	A fél és az ügyvéd közötti megegyezés alapján.	Nem	Nem. A bíróság a bizonyító fél indítványára rendelheti ki a szakértőt, kivéve, ha hivatalból is folytathat le bizonyítást. Lehetőség van arra is, hogy valamelyik fél magánszakértői véleményt csatoljon be.	Általában a szakértő határozza meg a díját. Ha a bíróság hivatalból folytat le bizonyítást, a díjat a hatályos jogszabályok szabályozzák.
B. eset	Igen, mert a törvényszék hatáskörébe tartoznak a nemzetközi áruforgazási vagy szállítmányozási szerződéssel kapcsolatos perek (Pp. 23. § (1); d) pont), és a jogi képviselő kötelező a törvényszék	A fél és az ügyvéd közötti megegyezés alapján.	Nem	Nem. A bíróság a bizonyító fél indítványára rendelheti ki a szakértőt, kivéve, ha hivatalból is folytathat le bizonyítást. Lehetőség van arra is, hogy valamelyik fél magánszakértői véleményt csatoljon be.	Általában a szakértő határozza meg a díját. Ha a bíróság hivatalból folytat le bizonyítást, a díjat a hatályos jogszabályok szabályozzák.

	elsőfokú hatáskörébe tartozó perekben, a per minden szakaszában, a jogorvoslati eljárás során is, ha az eset nem esik kivételi körbe, és ez nem esik (Pp. 73/A. § (1) b)).				
--	--	--	--	--	--

A tanúnak járó költségtérítés

	A tanúnak járó költségtérítés			
Esettanulmány				
	Jár-e költségtérítés a tanúnak?		Költség	
A. eset	Igen		A tanúk költségeit jogszabály szabályozza. Az úti-, a szállás-, az ellátási költséget és a munkából kiesett időre járó költségtérítést térítik meg.	
B. eset	Igen		A tanúk költségeit jogszabály szabályozza. Az úti-, a szállás-, az ellátási költséget és a munkából kiesett időre járó költségtérítést térítik meg.	

A költségmentességgel járó költségek

	Költségmentesség			
Esettanulmány				
	Mikor és milyen feltételekkel alkalmazható?			
A. eset	A gazdálkodó szervezetek nem jogosultak költségmentességre.			
B. eset	A gazdálkodó szervezetek nem jogosultak költségmentességre.			

A fordítás és tolmácsolás költségei

	Fordítás		Tolmácsolás	
Esettanulmány				
	Mikor, milyen feltételek mellett szükséges?	Hozzávetőleges költsége?	Mikor, milyen feltételek mellett szükséges?	Hozzávetőleges költsége?
A. eset	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A fordító határozza meg a díját. A díj a karakterek számától (1 karakter kb. 5 forint), a határidőtől és a nyelvtől függ. A polgári eljárásokban az anyanyelvének, regionális vagy kisebbségi nyelvének használatára jogosult fél helyett a beadványai szükséges fordítási költségét és a bizonyítási indítványai kapcsán felmerülő fordítások költségét az állam előlegezi; e költségek viselésére pedig a perköltségviselésre vonatkozó szabályok irányadók.	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A tolmács határozza meg a saját díját. Az óránként felszámított díj a nyelvtől függ. Kb. 10 000–12 000 forint/óra. Az állam a törvényben meghatározott esetben alkalmazott tolmács költségeit előlegezi, illetve viseli.
B. eset	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A fordító határozza meg a díját. A díj a karakterek számától (1 karakter kb. 5 forint), a határidőtől és a nyelvtől függ. A polgári eljárásokban az anyanyelvének, regionális vagy kisebbségi nyelvének használatára jogosult fél helyett a beadványai szükséges fordítási költségét és a bizonyítási indítványai kapcsán felmerülő fordítások költségét az állam előlegezi; e költségek viselésére pedig a	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A tolmács határozza meg a saját díját. Az óránként felszámított díj a nyelvtől függ. Kb. 10 000–12 000 forint/óra. Az állam a törvényben meghatározott esetben alkalmazott tolmács költségeit előlegezi, illetve viseli.

	perköltségviselésre vonatkozó szabályok irányadók.		
--	--	--	--

Utolsó frissítés: 08/11/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

5. esettanulmány – kereskedelmi jog – felelősség - Magyarország

E kereskedelmi jogi, felelősségre vonatkozó esettanulmány keretében a tagállamokat felkérték, hogy adjanak tanácsot a fogyasztónak a perköltséget illetően, az alábbi helyzetek mérlegelése érdekében:

A. ügy – Nemzeti tényállás: Egy fűtőberendezés-gyártó leszállít egy fűtőberendezést egy szerelőnek. A szerelő tovább értékesíti a fűtőberendezést egy fogyasztónak a fogyasztó otthonában való felhasználás céljából (és be is szereli). A ház nem sokkal ezután kigyullad. Valamennyi érintett fél (a fűtőberendezés-gyártó, a szerelő és a végső fogyasztó) rendelkezik biztosítással. A tűz eredete vitás a felek között. Egyik fél sem kívánja a fogyasztót kártalanítani.

A fogyasztó úgy dönt, hogy a kár teljes megtérítése érdekében keresetet indít a fűtőberendezés-gyártó, a szerelő és a biztosítók ellen.

B. ügy – Nemzetközi tényállás: Egy „B” tagállambeli fűtőberendezés-gyártó leszállít egy fűtőberendezést egy „C” tagállambeli szerelőnek. A szerelő a fűtőberendezést tovább értékesíti egy „A” tagállambeli fogyasztónak a fogyasztó otthonában való felhasználás céljából (és be is szereli azt). A ház nem sokkal ezután kigyullad. Valamennyi érintett fél (a fűtőberendezés-gyártó, a szerelő és a végső fogyasztó) saját tagállamabeli biztosítótársaságnál rendelkezik biztosítással. A tűz eredete vitás a felek között. Egyik fél sem kívánja a fogyasztót kártalanítani.

A fogyasztó úgy dönt, hogy a kár teljes megtérítése érdekében keresetet indít „A” tagállamban a fűtőberendezés-gyártó, a szerelő és az „A” tagállambeli biztosítótársaság ellen.

Költségek Magyarországon

Az alternatív vitarendezés költségei

Esettanulmány	Alternatív vitarendezés	
	Nyitva áll ez a lehetőség az ilyen típusú ügyben?	Költségek
A. eset	Igen	A felek és a közvetítő közötti megegyezés alapján. Akinek peres ügye indul, vagy már folyamatban van a bíróságon kérheti a bírósági közvetítői eljárást, ami ingyenes.
B. eset	Igen	A felek és a közvetítő közötti megegyezés alapján. Akinek peres ügye indul, vagy már folyamatban van a bíróságon kérheti a bírósági közvetítői eljárást, ami ingyenes.

Az ügyvédi, végrehajtói és szakértői díjak

Esettanulmány	Ügyvéd		Végrehajtó	Szakértő	
	Kötelező a jogi képviselő?	Átlagos költségek	Kötelező a jogi képviselő?	Kötelező az igénybevétele?	Költség
A. eset	Nem	A fél és az ügyvéd közötti megegyezés alapján.	Nem	Nem. A bíróság a bizonyító fél indítványára rendelheti ki a szakértőt, kivéve, ha hivatalból is folytathat le bizonyítást. Lehetőség van arra is, hogy valamelyik fél magánszakértői véleményt csatoljon be.	Általában a szakértő határozza meg a díját. Ha a bíróság hivatalból folytat le bizonyítást, a díjat a hatályos jogszabályok szabályozzák.
B. eset	Nem	A fél és az ügyvéd közötti megegyezés alapján.	Nem	Nem. A bíróság a bizonyító fél indítványára rendelheti ki a szakértőt, kivéve, ha hivatalból is folytathat le bizonyítást. Lehetőség van arra is, hogy valamelyik fél magánszakértői véleményt csatoljon be.	Általában a szakértő határozza meg a díját. Ha a bíróság hivatalból folytat le bizonyítást, a díjat a hatályos jogszabályok szabályozzák.

A tanúnak járó költségtérítés

Esettanulmány	A tanúnak járó költségtérítés	
	Jár-e költségtérítés a tanúnak?	Költség
	Igen	

A. eset		A tanúk költségeit jogszabály szabályozza. Az úti-, a szállás-, az ellátási költséget és a munkából kiesett időre járó költségterítést térítik meg.
B. eset	Igen	A tanúk költségeit jogszabály szabályozza. Az úti-, a szállás-, az ellátási költséget és a munkából kiesett időre járó költségterítést térítik meg.

A költségmentességgel járó költségek és a költségek megtérítése

Esettanulmány	Költségmentesség			Költségek megtérítése		
	Mikor és milyen feltételekkel alkalmazható?	Mikor teljes a támogatás?	Megtéríthetők-e a pernyertes fél perköltségei?	Ha a költségek megtérítése nem teljes körű, általában a költségek mely hányadára terjed ki?	Mely költségek nem téríthetők meg?	Vannak-e olyan esetek, amikor a költségmentességgel érintett költségeket vissza kell téríteni?
A. eset	Lásd a költségmentességgel foglalkozó részt	Ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást. Egyebekben lásd a költségmentességgel foglalkozó részt	Igen. A pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni; ez alól törvényben meghatározott esetekben van helye kivételnek, vagy a törvény a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére róhatja.	Részleges pernyertesség esetében a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével alakul. A bíróság akként is rendelkezhet, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét.	Ha az ügyvéd munkadíja rendkívül magas, annak összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti. A feleket nem lehet kötelezni olyan költségek viselésére, amelyek a bíróság érdekkörében felmerült - egyébként elhárítható - ok következtében keletkeztek. A fél javára az általa felszámítottnál több perköltséget megállapítani nem lehet.	Igen, ha kiderült, hogy a költségmentességet igénybe vevő fél nem volt rá jogosult. A pervesztes ellenfél köteles az állam által megelőlegezett pártfogó ügyvédi díj összegét közvetlenül az államnak megfizetni. Az ügygondnoki díj megfizetésére a pervesztes felet akkor is kötelezni kell, ha költségmentességben részesül.
B. eset	Lásd a költségmentességgel foglalkozó részt	Ha a várható perköltség összege a rendelkezésre álló adatok alapján előreláthatólag lehetetlenné teszi a bírósághoz fordulást. Egyebekben lásd a költségmentességgel foglalkozó részt Külföldiek részére a költségmentes perlés kedvezménye csak a Magyar Állam által kötött nemzetközi megállapodás vagy viszonyosság esetében engedélyezhető. Az Európai Unió tagállamának állampolgára és az Európai Unióon kívüli államnak az Európai Unió tagállamában jogszerűen tartózkodó állampolgára a magyar	Igen. A pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni; ez alól törvényben meghatározott esetekben van helye kivételnek, vagy a törvény a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére róhatja.	Részleges pernyertesség esetében a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével alakul. A bíróság akként is rendelkezhet, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét.	Ha az ügyvéd munkadíja rendkívül magas, annak összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti. A feleket nem lehet kötelezni olyan költségek viselésére, amelyek a bíróság érdekkörében felmerült - egyébként elhárítható - ok következtében keletkeztek. A fél javára az általa felszámítottnál több perköltséget megállapítani nem lehet.	Igen, ha kiderült, hogy a költségmentességet igénybe vevő fél nem volt rá jogosult. A pervesztes ellenfél köteles az állam által megelőlegezett pártfogó ügyvédi díj összegét közvetlenül az államnak megfizetni. Az ügygondnoki díj megfizetésére a pervesztes felet akkor is kötelezni kell, ha költségmentességben részesül.

		állampolgárokra irányadó feltételek szerint jogosult költségmentességre.				
--	--	---	--	--	--	--

A fordítás és tolmácsolás költségei

Esettanulmány	Fordítás		Tolmácsolás	
	Mikor, milyen feltételek mellett szükséges?	Hozzávetőleges költsége?	Mikor, milyen feltételek mellett szükséges?	Hozzávetőleges költsége?
A. eset	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A fordító határozza meg a díját. A díj a karakterek számától (1 karakter kb. 5 forint), a határidőtől és a nyelvtől függ. A polgári eljárásokban az anyanyelvének, regionális vagy kisebbségi nyelvének használatára jogosult fél helyett a beadványai szükséges fordítási költségét és a bizonyítási indítványai kapcsán felmerülő fordítások költségét az állam előlegezi; e költségek viselésére pedig a perköltségviselésre vonatkozó szabályok irányadók.	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A tolmács határozza meg a saját díját. Az óránként felszámított díj a nyelvtől függ. Kb. 10 000-12 000 forint/óra.
B. eset	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A fordító határozza meg a díját. A díj a karakterek számától (1 karakter kb. 5 forint), a határidőtől és a nyelvtől függ. A polgári eljárásokban az anyanyelvének, regionális vagy kisebbségi nyelvének használatára jogosult fél helyett a beadványai szükséges fordítási költségét és a bizonyítási indítványai kapcsán felmerülő fordítások költségét az állam előlegezi; e költségek viselésére pedig a perköltségviselésre vonatkozó szabályok irányadók.	Ha a fél nem beszéli és nem érti a magyar nyelvet.	A tolmács határozza meg a saját díját. Az óránként felszámított díj a nyelvtől függ. Kb. 10 000-12 000 forint/óra.

Utolsó frissítés: 08/11/2019

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.